

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРИЧНЕ КРАЇНОЗНАВСТВО
(вибіркова навчальна дисципліна)

Розробник:
Помаз Юлія,
к. і. н., доцент, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін

Полтава 2023 р.

Назва навчальної дисципліни	Історичне країнознавство
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	вибіркова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	<i>Викладач: Помаз Юлія, к. і. н., доцент, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін.</i> <i>Контакти:</i> ауд. 459, навчальний корпус № 4 <i>e-mail:</i> iuliia.pomaz@pdaa.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/pomaz-yuliya-volodymyrivna
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність <i>Освітня програма</i>	
Попередні умови для вивчення дисципліни	Перелік дисциплін, які передують її вивченню відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми: «Історія та культура України», «Філософія», «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)», «Українська мова (за професійним спрямуванням)».

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти знань про історичні, геополітичні, геокультурні особливості розвитку окремих країн та регіонів світу, формування поваги до їх різноманітності та мультикультурності.

Основні завдання навчальної дисципліни:

- засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичних основ та методів історичного країнознавства;
- висвітлення цивілізаційного підходу до вивчення країн сучасного світу;
- вивчення історії, сучасних тенденцій і пріоритетів розвитку країн та регіонів світу;
- формування національної свідомості, активної громадянської позиції; виховання особистості на засадах толерантності, взаємоповаги до інших народів та культур.

Компетентності:

загальні:

ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, вміння виявляти, формулювати та вирішувати проблеми.

ЗК 6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, встановлення причинно-наслідкових зв'язків, уміння використовувати їх у професійній і соціальній діяльності.

ЗК 8. Здатність до практичного застосування знань та оволодіння сучасними знаннями.

ЗК 11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

Результати навчання:

РН 5. Застосовувати для ефективної професійної діяльності гуманітарні, природничо-наукові та фахові знання.

РН 16. Розуміти загальні та специфічні риси історичного, економічного, політичного та культурного розвитку України, Європи та світу; особливості функціонування, проблемні аспекти та перспективи міжнародних інтеграційних союзів; фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот; характеризувати туристичну галузь різних країн.

Програма навчальної дисципліни

- Тема 1. Теоретичні основи історичного країнознавства.
 Тема 2. Політична карта світу та основні етапи її формування.
 Тема 3. Сучасні світові процеси.
 Тема 4. Характеристика країн Європейського регіону.
 Тема 5. Характеристика країн Американського регіону.
 Тема 6. Характеристика країн Азійсько-Тихоокеанського регіону.
 Тема 7. Характеристика країн Близькосхідного регіону.
 Тема 8. Характеристика країн Африки.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	денна форма навчання			
	усього	у тому числі		
л		сем	с. р.	
Тема 1. Теоретичні основи історичного країнознавства.	10	2	2	6
Тема 2. Політична карта світу та основні етапи її формування.	8	2	-	6
Тема 3. Сучасні світові процеси.	12	2	2	8
Тема 4. Характеристика країн Європейського регіону.	12	2	2	8
Тема 5. Характеристика країн Американського регіону.	12	2	2	8
Тема 6. Характеристика країн Азійсько-Тихоокеанського регіону.	12	2	2	8
Тема 7. Характеристика країн Близькосхідного регіону.	12	2	2	8
Тема 8. Характеристика країн Африки.	12	2	2	8
Усього годин	90	16	14	60

Оцінювання результатів навчання

Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти*

Результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Опитування	Виконання тестів (за результатами самостійної роботи)	Написання реферату	Контрольна робота	
РН 5	20	20	5	5	50
РН 16	20	20	5	5	50
Разом	40	40	10	10	100

* для максимальної кількості балів

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Опитування	Виконання тестів (за опрацьованими завданнями самостійної роботи)	Написання реферату	Контрольна робота	
Тема 1. Теоретичні основи історичного країнознавства.	5				5

Тема 2. Політична карта світу та основні етапи її формування.	5	40	10	5
Тема 3. Сучасні світові процеси.	5			5
Тема 4. Характеристика країн Європейського регіону.	5			5
Тема 5. Характеристика країн Американського регіону.	5			5
Тема 6. Характеристика країн Азійсько-Тихоокеанського регіону.	5			5
Тема 7. Характеристика країн Близькосхідного регіону.	5			45
Тема 8. Характеристика країн Африки.	5			15
Самостійна робота (написання реферату)				10
РАЗОМ	40	40	10	100

Шкала та критерії оцінювання опитування на семінарських заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	здобувач вищої освіти ґрунтовно і послідовно викладає вивчений матеріал; обґрунтовує свої думки; наводить необхідні приклади, аргументує їх; розуміє загальні та специфічні риси історичного, економічного, політичного та культурного розвитку країн світу; узагальнює фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот
4	здобувач вищої освіти дає відповідь, що задовольняє ті ж вимоги, що й високий рівень, але допускає деякі помилки, які сам виправляє після зауважень викладача, та поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу; на достатньому рівні виявляє розуміння загальних та специфічних рис історичного, економічного, політичного та культурного розвитку країн світу; узагальнює фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот
3	здобувач вищої освіти виявляє знання і розуміння основних положень певної теми, але викладає матеріал не досить повно, глибоко і переконливо обґрунтовує свої думки; виявляє недостатнє розуміння загальних та специфічних рис історичного, економічного, політичного та культурного розвитку країн світу; посередньо усвідомлює фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот
2	здобувач вищої освіти розкриває основні положення певної теми поверхнево, викладає матеріал непослідовно, без певної логіки; не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки і відчуває труднощі під час добору прикладів; виявляє часткове розуміння загальних та специфічних рис історичного, економічного, політичного та культурного розвитку країн світу; не вміє узагальнити фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот
1	здобувач вищої освіти не виявляє знань більшої частини вивченого матеріалу, допускає суттєві помилки у викладенні фактів, що спотворюють їх зміст, непослідовно і невпевнено викладає матеріал; на елементарному рівні розуміє загальні та специфічні риси історичного, економічного, політичного та культурного розвитку країн світу; не спроможний узагальнити фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот
0	здобувач вищої освіти зовсім не відповідає на поставлене питання або відповідає неправильно; не виявляє розуміння загальних та специфічних рис історичного, економічного, політичного та культурного розвитку країн світу; не вміє узагальнити фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот

Критерії та шкала оцінювання виконання тестів (за результатами самостійної роботи)

Кількість балів	Критерії оцінювання	
40	із 20 запропонованих завдань правильну відповідь надано на 19-20 питань	Продемонстрований високий рівень володіння програмним матеріалом, що відображає знання загальних та специфічних рис історичного, економічного, політичного та культурного розвитку країн світу, здобувач вищої освіти володіє базовим категорійно-понятійним апаратом сучасної країнознавчої науки; застосовує критичне мислення для вирішення поставлених завдань
36	із 20 запропонованих завдань правильну відповідь надано на 17-18 питань	
32	із 20 запропонованих завдань правильну відповідь надано на 15-16 питань	
28	із 20 запропонованих завдань правильну відповідь надано на 13-14 питань	
24	із 20 запропонованих завдань правильну відповідь надано на 11-12 питань	
20	із 20 запропонованих завдань правильну відповідь надано на 9-10 питань	
16	із 20 запропонованих завдань правильну відповідь надано на 7-8 питань	Продемонстрований посередній рівень володіння програмним матеріалом, що відображає знання загальних та специфічних рис історичного, економічного, політичного та культурного розвитку країн світу; здобувач вищої освіти володіє базовим категорійно-понятійним апаратом сучасної країнознавчої науки, але знання фрагментарні, виникають труднощі у застосуванні критичного мислення для вирішення поставлених завдань
12	із 20 запропонованих завдань правильну відповідь надано на 5-6 питань	
8	із 20 запропонованих завдань правильну відповідь надано на 3-4 питань	Продемонстрований низький рівень володіння програмним матеріалом, що відображає знання загальних та специфічних рис історичного, економічного, політичного та культурного розвитку країн світу; здобувач вищої освіти практично не володіє базовим категорійно-понятійним апаратом сучасної країнознавчої науки; не використовує критичне мислення для вирішення поставлених завдань
4	із 20 запропонованих завдань правильну відповідь надано на 1-2 питань	
0	усі завдання виконано неправильно	

Критерії та шкала оцінювання написання реферату

Кількість балів	Критерії оцінювання
9-10	виконані всі вимоги до написання й захисту реферату: позначені проблема й обґрунтована її актуальність, зроблений аналіз різних точок зору на проблему й логічно викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита повністю, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення, дані правильні відповіді на додаткові питання. За матеріалами реферату підготовлена змістовна презентація. Здобувач вищої освіти розуміє загальні та специфічні риси історичного,

	економічного, політичного та культурного розвитку країн світу; узагальнює фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот.
7-8	виконані всі формальні вимоги до написання й захисту реферату: витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення. Проблема позначена, але не достатньо обґрунтована її актуальність, зроблений короткий аналіз різних точок зору на проблему й викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита достатньо повно, дані правильні відповіді на додаткові питання. Здобувач вищої освіти на достатньому рівні виявляє розуміння загальних та специфічних рис історичного, економічного, політичного та культурного розвитку країн світу; узагальнює фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот
5-6	основні вимоги до реферату і його захисту виконані, але при цьому допущені деякі недоліки. Не обґрунтована актуальність проблеми, висновки не чіткі. Наявні певні неточності у викладенні матеріалу. Вимоги щодо оформлення дотримані. Здобувач вищої освіти виявляє недостатнє розуміння загальних та специфічних рис історичного, економічного, політичного та культурного розвитку країн світу; посередньо усвідомлює фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот
3-4	основні вимоги до реферату і його захисту виконані, але при цьому допущені недоліки. Зокрема, є неточності у викладі матеріалу; відсутні логічна послідовність у судженнях; не витриманий обсяг реферату; є недоліки в оформленні; на додаткові питання при захисті дані неповні відповіді. Здобувач вищої освіти виявляє часткове розуміння загальних та специфічних рис історичного, економічного, політичного та культурного розвитку країн світу; не вміє узагальнити фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот
1-2	є істотні відступи від вимог до реферування. Зокрема: тема розкрита лише частково; допущені фактичні помилки в змісті реферату або при відповіді на додаткові питання; під час захисту відсутній висновок. Здобувач вищої освіти на елементарному рівні розуміє загальні та специфічні риси історичного, економічного, політичного та культурного розвитку країн світу; не спроможний узагальнити фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот
0	тема реферату не розкрита, виявляється істотне нерозуміння проблеми. Здобувач вищої освіти не виявляє розуміння загальних та специфічних рис історичного, економічного, політичного та культурного розвитку країн світу; не вміє узагальнити фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот

Критерії та шкала оцінювання виконання контрольної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
9-10	контрольна робота містить відповіді на усі питання, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі; відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Здобувач вищої освіти розуміє загальні та специфічні риси історичного, економічного, політичного та культурного розвитку країн світу; узагальнює фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот.
7-8	контрольна робота містить відповіді, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу; студент виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Здобувач вищої освіти на достатньому рівні виявляє розуміння загальних та специфічних рис історичного, економічного, політичного та культурного розвитку країн світу; узагальнює фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот

5-6	контрольна робота містить відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу, але при цьому допущені несуттєві помилки, та неточності, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу. Здобувач вищої освіти виявляє недостатнє розуміння загальних та специфічних рис історичного, економічного, політичного та культурного розвитку країн світу; посередньо усвідомлює фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот
3-4	контрольна робота містить відповіді в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу, але відсутній висновок, наявні у незначній кількості фактичні помилки. Здобувач вищої освіти виявляє часткове розуміння загальних та специфічних рис історичного, економічного, політичного та культурного розвитку країн світу; не вміє узагальнити фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот
1-2	контрольна робота містить відповіді на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу; відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення. Здобувач вищої освіти на елементарному рівні розуміє загальні та специфічні риси історичного, економічного, політичного та культурного розвитку країн світу; не спроможний узагальнити фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот
0	контрольна робота, питання якої не розкриті або висвітлені неправильно, з грубими помилками. Здобувач вищої освіти не виявляє розуміння загальних та специфічних рис історичного, економічного, політичного та культурного розвитку країн світу; не вміє узагальнити фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот

Трудомісткість

Загальна кількість годин – 90.

Кількість кредитів – 3,0.

Форма семестрового контролю – залік.

Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять є обов'язковим. Якщо здобувач вищої освіти пропустив заняття, він зобов'язаний відпрацювати його й виконати завдання згідно методичних рекомендацій до семінарських занять та самостійної роботи. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів та зобов'язаний відпрацювати таке заняття.

Списування під час виконання тестових завдань, контрольної роботи заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн-тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Є можливість опанування навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої / міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та / або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на

підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно-трансферної системи. Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті, перед опануванням даної навчальної дисципліни. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні, набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Робоча програма навчальної дисципліни, анотація, презентації.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Голубко В. Історичне краєзнавство : навч. посіб. / В. Голубко, С. Качарба, А. Середняк. Ч. І. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2005. 130 с.
2. Домбровська С. М. Краєзнавство, країнознавство та географія туризму : опорний конспект лекцій [для всіх форм навчання спец. 242 «Туризм»]. Х. : НУЦЗУ, 2019. 319 с.
3. Країнознавство : курс лекцій / В. А. Лизогуб. Харків : Право, 2017. 368 с.
4. Лизогуб В.А. Країнознавство: підручник – Харків: Право, 2019. 384 с.
5. Лизогуб В. А. Країнознавство : навч. посіб. / В. А. Лизогуб; НЮУ ім. Я. Мудрого. Харків : Право, 2014. 624 с.

Допоміжні

1. Антонюк Н. В. Теоретичні основи країнознавства : підручник. Київ : Знання, 2011. 326 с.
2. Будз М. Д., Мартинюк В. О., Постоловський Р. М, Троян С. С. Комплексне країнознавство (основні поняття, категорії, країни, персоналії): Словник-довідник. Київ, 2003. 256 с.
3. Глобальні просторові структури і країнознавство // Країнознавство: теорія та практика : підручник / М. П. Мальська, Н. В. Антонюк, Ю. С. Занько, Н. М. Ганич ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Київ, 2012. С. 17–30.
4. Гольцов А. Г. Геополітика і політична географія : підручник. К. : Центр учб. л-ри, 2012. 416 с.
5. Дністрянський М. С. Геополітика : навч. посібник. Львів : Вид. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 436 с.
6. Дубович І. Країнознавчий словник-довідник. К. : Знання, 2008. 840 с.
7. Ігнат'єв П. М. Країнознавство країн Азії : навч. посібник. Чернівці : Книги-XXI, 2006. 423 с.
8. Країнознавство : курс лекцій / В. А. Лизогуб. Харків : Право, 2017. 368 с.
9. Країнознавство: теорія та практика : підручник / Мальська М.П., Антонюк Н.В., Занько Ю.С., Ганич Н.М. К.: Центр учбової літератури, 2012. 528 с.
10. Країнознавство: Підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн./ В.П. Крижанівський, М.С. Дорошко, В.І. Головченко та ін.; за ред. М.С. Дорошка. К.: «Знання», 2012. 439 с

11. Країнознавство. Країни пострадянського простору, Європи і Північної Америки: Навч. посіб. / М.С. Дорошко, Р.А. Кривонос, В.П. Крижанівський, Н.Ф. Сербіна. К.: ВПЦ «Київський університет», 2012. 335 с.
12. Країнознавство. Країни СНД, Європи і Північної Америки: Навч. посіб. / М.С. Дорошко, Р.А. Кривонос, В.П. Крижанівський, Н.Ф. Сербіна. К.: Ніка-Центр, 2009. 312 с.
13. Мальська М. П. Туристичне країнознавство. Європа : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / М. П. Мальська, М. З. Гамкало, О. Ю. Бордун. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 224 с.
14. Орлова Т.В. Сучасна політична історія країн світу: навч. посібн. К.: Знання, 2013. 677 с.
15. Петришин О.В. Правова карта сучасного світу: навч. посіб для студентів-магістрів. юрид. вищ. навч. закл. і ф-тів / В.О. Петришин, О.В. Зінченко. Харків : Право, 2018. 508 с.
16. Турчин Я. Б., Дорош Л. О., Горбач О. Н. Країнознавство : навч. посібник. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2012. 276 с.
17. Уривалкін О. М. Історичне краєзнавство : навч. посіб. [для студ.]. Ніжин, 2002. 157 с.
18. Стафійчук В. І. Політична географія світу: навчальний посібник. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2016. 306 с.
19. Юрківський В. М. Країни світу : Довідник. 2-е вид. К.: Либідь, 2001. 368 с.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. <http://www.europa.eu.com/> - сайт ЄС.
2. <http://www.intl-crisis-group.org> – сайт Міжнародної групи аналізу конфліктів.
3. <http://www.meria.idc.il/journal> – сайт Інтернет – видання „Мерія”, матеріали якого присвячені країнам Близького Сходу, Центральної Азії та Закавказзя .
4. <http://www.washingtonpost.com> - Інтернет - видання газети „Вашингтон-Пост”
5. <http://www.bostonglobe.com> – Інтернет – видання газети „Бостон – Глоуб”
6. Кривонос Р. А. Країнознавча характеристика як засіб отримання та передачі наукового знання про країни світу. Міжнародні відносини. Серія: Політичні науки : електрон. вид. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнарод. відносин. Київ, 2015. № 9. С. 1–14. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/2642
7. Лизогуб В. А. Методологічні основи країнознавства. Країнознавство : курс лекцій Харків, 2017. С. 7–11. URL: http://pravoizdat.com.ua/image/data/Files/365/3_Krainoznavstvo_Kurs%20